

Oponentský posudek bakalářské práce **Andrey Chlaňové** „Jazyková analýza titulků v deníku *Metro*“

Andrea Chlaňová ve své bakalářské práci popsala jazykovou podobu titulků v rozšířeném a hojně čteném deníku *Metro* a připravila tak užitečný dílčí příspěvek k analýze současného publicistického stylu, založený na relativně rozsáhlém souboru dokladů.

Jak je v bakalářských pracích obvyklé, text se skládá z části teoretické a části praktické, resp. analytické. Po stručném úvodu, který pojednává jednak o struktuře a cíli práce, jednak o zdroji jazykového materiálu, následuje charakteristika publicistického funkčního stylu (s. 9–17). Výklad o základních rysech daného stylu a o užívaných prostředcích je přehledný a systematický, jeho bázi ovšem v zásadě jsou pouze dvě obecné příručky, *Současná stylistika* Marie Čechové a kol. (2008) a s ní úzce spjatá *Stylistika pro žurnalisty* Evy Minářové (2011). Zcela stranou tak zůstaly další přístupy k problematice publicistického stylu, např. pojetí Alexandra Sticha; přihlédnutí k nim by mohlo výklad obohatit a také ukázat komplexnost a komplikovanost otázek s tímto stylem spjatých. Další kapitola (s. 18–22) vymezuje ústřední pojem titulku (název kapitoly přitom omylem „vypadl“ z úvodního přehledu obsahu práce). Autorka se opírá o vybranou relevantní literaturu a podává dobře přijatelnou klasifikaci forem a funkcí titulků, kterou pak využívá při rozboru jazykového materiálu. Není mi ovšem zcela jasné, co se rozumí pod *výrazným titulkem* (s. 18, 23) a jaký je tu rozdíl proti *hlavnímu titulkem* (s. 23). Vedle toho je na okraj ještě třeba uvést, že v práci zmíněné „dělení titulků podle vztahů, do kterých jsou zapojeny“ (s. 22), jež odkazuje na můj článek z roku 1982, se vlastně týká specifické problematiky názvů uměleckých děl (konkrétně filmů); vzniká otázka, nakolik toto dělení odpovídá publicistice. Příznačně zde došlo v seznamu literatury k záměně slov *titul* a *titulek* (s. 54); výraz *titulek* má přitom v oblasti filmu zcela odlišný význam než v publicistice.

Jádro práce (kapitoly 4–8, s. 23–49) pak tvoří jazyková analýza titulků získaných z deníku *Metro*. Autorka vychází z dostatečně rozsáhlého korpusu (celkem 1058 položek) a náležitě také zvolila tři časové průřezy odpovídající vývoji podoby zkoumaných novin. Ve zmíněných kapitolách jsou postupně popisovány lexikální, syntaktické a pravopisné rysy titulků. K výkladu mám tyto poznámky a otázky:

V pasáži o přejatých slovech chybí příklad na němčinu (s. 33); zcela zdomácnělé lexikální jednotky cizího původu jsou bezpříznakové a není třeba na ně speciálně upozorňovat (s. 34).

Lze hovořit o personifikaci tam, kde se předmětům přisuzují rysy spojované primárně se zvířaty (*je dravec, dokáže vystrčit dráčky* – s. 36, 39)?

V souvislosti s uplatněním různých prostředků se často uvádí, že se užívají *v nižší míře, v ještě větší míře, že převažují, užívají se jen ojediněle* apod. (např. s. 35, 39, 42). Alespoň někde by myslím bylo užitečné a instruktivní, kdyby autorka probíraný jev přesně kvantifikovala (seznam všech excerpovaných titulků je přitom uveden v příloze).

Výklad o pravopise (s. 49) tvoří jen zcela okrajovou část práce. Dá se v souvislosti s tím hovořit o pravopisné rovině jazyka? Spíše než pravopis vystupuje myslím u titulků do popředí využití (typo)grafických prostředků.

Po jazykové a formální stránce je bakalářská práce připravena pečlivě, pravopisné nedostatky či literární chyby jsou ojedinělé (s. 35, 42). Odkazu na text Zdeňky Hladké (s. 34) neodpovídá příslušná položka v seznamu literatury (uvedena je jen *Příruční mluvnice češtiny* jako celek).

Celkově bakalářská práce Andrey Chlaňové odpovídá požadavkům, které jsou na práce tohoto typu kladeny. Doporučuji ji proto k obhajobě.

Doporučené hodnocení: velmi dobře

V Praze dne 29. května 2015

Prof. PhDr. Petr Mareš, CSc.,
Ústav českého jazyka a teorie komunikace
FF UK v Praze